

Türk Dili II

**7.HAFTA
ANLATIM
BOZUKLUĞU III**

ÖRNEK SORULAR

Örnek 1:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Dünyada en çok yağış alan bölge burası.
- B) Ürettiklerinin çoğunu komşu ülkelere satıyorlar.
- C) Bu toprakların büyük bir bölümü ormanlarla kaplı.
- D) Ülkenin kuzeyinde elde edilen ürünlerin yarısından fazlasını elma oluşturuyor.
- E) Ekonomileri daha çok, yetiştirdikleri hayvancılığa dayalı.

Çözüm:

E seçeneğinde “yetiştirdikleri hayvancılığa” sözünde anlatım bozukluğu vardır. Çünkü hayvancılık, yetiştirilmez yapılır. Cümleden “yetiştirdikleri” sözcüğü çıkarılarak anlatım bozukluğu giderilebilir.

Cevap E

Örnek 2:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Buluştukları zaman sanattan, edebiyattan konuşuyor kimi sanatçıları eleştiriyorlardı.
- B) Ortada, karamsar olmayı gerektirecek bir durum yoktu.
- C) Bu kitapları okumak, çocuğun ufkunu genişletiyor, ona farklı dünyaların kapılarını açıyordu.
- D) Bu, kendi resimleri için açtığı ilk kişisel sergisi olacağı için çok heyecanlıydı.
- E) Çok yorgun olduğu için o akşam erkenden yatmak istedi.

Çözüm:

D seçeneğinde “kişisel” sözcüğünün içinde “kendi” sözcüğünün anlamı bulunduğundan, gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır.

Cevap D

Örnek 3:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Çevremizdeki kişilerle kuracağımız ilişkilerde özenli olmalıyız.
- B) Sorunların, bütün yönleriyle ele alınması iyi olur.
- C) Bu alanda başarıya ulaşanların sayısı oldukça azdır.
- D) Araştırmalar, eldeki bilgilerin doğru olmadığını kanıtlıyor.
- E) Bu konudaki iftiralar tamamen uydurmadır.

Çözüm:

E seçeneğinde “iftiralar” sözcüğünün içinde “uydurma” anlamı bulunduğundan, gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Cümle, “Bu konudaki söylentiler tamamen uydurmadır.” şeklinde düzeltilebilir.

Cevap E

Örnek 4:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Sanayide gelişmiş ülkelerde, bu tür sorunlar hızla çözülüyor.
  - B) Düzenlenen toplantı ve törenlerde bütün öğrenciler görev alıyor.
  - C) Bu konuda yapılan açıklamaların anlaşılmayacak bir yanı bulunmuyor.
  - D) Kurumda çalışanların başarısının, bu koşullara bağlı olduğu düşünülüyor.
  - E) Teknoloji ne kadar artarsa da el emeğinin önemi azalmıyor.
- (2002 – ÖSS)

Çözüm:

E seçeneğinde “artarsa” sözcüğü yanlış kullanılmıştır. Çünkü teknoloji artmaz, gelişir veya ilerler. Dolayısıyla yanlış anlamda sözcük kullanımından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. Cümledeki anlatım bozukluğunu gidermek için “artarsa” sözcüğü yerine “gelişirse” veya “ilerlerse” sözcüklerinden biri getirilmelidir.

Cevap E

Örnek 5:

Alınan bu karar, savaşta askerin daha çok ölmesine yol açtı.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdaki değişikliklerin hangisiyle giderilebilir?

- A) “bu” sözcüğü atılarak
- B) “daha çok” sözü “askerin” sözcüğünden önce kullanılarak
- C) “yol açtı” sözü yerine “neden oldu” sözü getirilerek
- D) “alınan” sözcüğü atılarak
- E) “savaşta” sözcüğü “askerin” sözcüğünden sonra kullanılarak

(1999)

Çözüm:

Verilen cümlede, bir sözcüğün yerinde kullanamamasından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. Bu cümlede “çok” sözcüğüyle anlatılmak istenen “askerin daha çok ölmesi” değil, (sayıca) çok askerin ölmesi” dir. Cümle “Alınan bu karar, savaşta daha çok askerin ölmesine yol açtı.” şeklinde düzeltilebilir.

Cevap B

Örnek 6:

Elbette onunla birlikte gitmiş olabilirler.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öge eksikliği
- B) Özne - yüklem uyumsuzluğu
- C) Öznenin belirtilmemiş olması
- D) Aynı anlama gelen sözcüklerin birlikte kullanılması
- E) Anlamca çelişen sözcüklerin birlikte kullanılması

Çözüm:

Verilen cümlede, anlamca çelişen sözlerin bir arada kullanılmasından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. Bu cümlede “Elbette” sözcüğü kesinlik bildirirken, “olabilirler” sözcüğü cümleye olasılık anlamı katmaktadır.

Cevap E

Örnek 7:

Beyin zarı iltihapları iyi tedavi edilmezse, ölüme hatta sara nöbetlerine yol açabilir.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu, aşağıdakilerin hangisiyle giderilebilir?

- A) “sara nöbetlerine” sözü ile “ölüme” sözcüğü yer değiştirilerek
- B) “yol açabilir” yerine “neden olabilir” sözü getirilerek
- C) “sara” sözcüğü kaldırılarak
- D) “zarı” yerine “zarının” sözcüğü getirilerek
- E) “edilmezse” yerine “edilmediğinde” sözcüğü getirilerek

(1990-ÖSS)

Çözüm:

Verilen cümledeki sıralanışa göre “sara nöbetleri” “ölüm”den daha korkunç bir olaymış izlenimi verilmektedir. Cümle, “Beyin zarı iltihapları iyi tedavi edilmezse, sara nöbetlerine hatta ölüme yol açabilir.” şeklinde düzeltilebilir.

Cevap A

Örnek 8:

Aşağıdakilerin hangisinde, anlam belirsizliğini gidermek için cümlenin başına bir şahıs zamiri getirmek gerekir?

- A) Adana'ya yerleştiklerini duydum.
- B) Yeni aldığın elbiseyi çok beğendim.
- C) Önerdiğin romanı henüz okuyamadım.
- D) Yarışmada birinci olduğuna sevindim.
- E) Sınava İstanbul'da girmek istiyorum.

Çözüm:

D seçeneğinde, yarışmada kimin birinci olduğu belli değildir. Cümlenin başına “senin” adlı

da getirilebilir “onun” adlı da. Dolayısıyla bu cümledeki anlatım belirsizliğini gidermek için

cümlenin başına bir kişi adlı getirilmelidir.

Cevap D

Örnek 9:

Bu kurumda eğitim görmüş herkes, saygılı, hoşgörölü ve esnek olmak gibi çok önemli erdemler kazanmışlardır.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Gereksiz yere sıfat kullanılmasından
- B) Gereksiz yere bağlaç kullanılmasından
- C) Yükleme ekfiil getirilmesinden
- D) Öznenin sözcük öbeği olmasından
- E) Özne-yüklem uyumsuzluğundan

Çözüm:

Verilen cümlede özne-yüklem uyumsuzluğundan kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. Özne; anlamca çoğul olup çoğul eki almayan, sözcüklerden oluşuyorsa yüklem, tekil olmalıdır. Verilen cümlelerin yüklemi “kazanmıştır” yapılarak anlatım bozukluğu giderilebilir.

Cevap E

Örnek 10:

Türkçede, bir cümlelin öznesi, birinci ve üçüncü tekil kişiden oluşuyorsa, yüklemi birinci çoğul kişi olur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uymamaktan kaynaklanan bir bozukluk vardır?

- A) Ben onunla ilk kez sizin evde karşılaştım.
- B) O filmi seninle birlikte izlemiştik sanırım.
- C) Son durağa geldiğimizde, otobüste bir ben bir de o yaşlı adam kalmıştı.
- D) O, ağabeyinle aynı lisede okumuştı.
- E) Hatırlarsan, geçen sene bugünlerde sen, ben ve kardeşim denize giryorduk.

(1993 – ÖSS)

Çözüm:

C seçeneğinin öznesi birinci (ben) ve üçüncü tekil kişi (o yaşlı adam) olduğundan cümlenin yüklemi birinci çoğul kişi (kalmıştık) olmalıdır.

Cevap C

Örnek 11:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Toplumsal yaşamda herkesin uymak zorunda olduğu kurallar vardır.
- B) Kâğıt tüketimi bir toplumun gelişmişlik göstergelerinden biridir.
- C) Yasalara göre, paranın üzerine yazı yazmak, yırtmak yasaktır.
- D) Masanın üzerindeki kâğıtlar, kitaplar birbirine karışmış.
- E) Dün aldığı gazeteleri, dergileri hâlâ okuyamadı.

(1993-ÖYS)

Çözüm:

C seçeneğinde nesne eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. Cümle “Yasalara göre, paranın üzerine yazı yazmak, paraları yırtmak yasaktır.” şeklinde düzeltilebilir.

Cevap C

Örnek 12:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu, cümlenin uygun bir yerine “ona” sözcüğü eklenerek giderilebilir?

- A) Elbiseler dolaplara özenle yerleştirilir, güve yemesin diye elbise aralarına naftalin konurdu.
- B) Çocuk bir yandan yaralı kuşa korkuyla bakıyor; bir yandan da onu sevmek istiyor.
- C) Annesi çocuğunun aç olmadığını biliyor; ama yine de pastadan yemesini istiyordu.
- D) Ali, arkadaşı Mustafa’yı hem çok seviyor, hem de kimi davranışlarından dolayı kızılıyordu.
- E) Otobüsler buraya gelince duruyor, bekleyen yolcular bindikten sonra yeniden yola koyuluyordu.

Çözüm:

D seçeneğinde dolaylı tümleç eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. Cümle “Ali, arkadaşı Mustafa’yı hem çok seviyor, hem de kimi davranışlarından dolayı ona kızılıyordu.” şeklinde düzeltilebilir.

Cevap D

Örnek 13:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Dürüst biri olduğundan dün de bugün de kuşkuya düşmüyorum.
- B) Hukukçu olmadığımın, işin bu yönünü sizinle tartışamam.
- C) Bu konuda bir araştırma yapılmasını, hazırlanacak raporun ilgili kuruluşlara gönderilmesini istedim.
- D) Ben, öyle olduğunu düşünüyor, öyle olduğuna inanıyorum.
- E) Anımsanacağı gibi, bir yıldan beri bu konuda yazılar yazıyor, ilgilileri uyarıyorum.

(1997 – ÖSS)

Çözüm:

A seçeneğinde yüklem eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. Cümle “Dürüst biri olduğundan dün de kuşkuya düşmedim, bugün de kuşkuya düşmüyorum.” şeklinde düzeltilebilir.

Cevap A

Örnek 14:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Bu anlaşmazlıkların giderilmesi için zamana gerek var.
- B) Bu konunun, öncelikle ve ayrıntılı bir biçimde ele alınması gerekiyor.
- C) Üyeler, onunla ilgili görüşlerini daha sonra açıklayacaklarını belirttiler.
- D) Mimar ya da mimarlıkla ilgileniyorsanız bu kitabı okuyun.
- E) Herkesin yaşamında birtakım sorunlar olduğunu hepimiz biliriz.

(2001 – ÖSS)

Çözüm:

D seçeneğinde ekeylem eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. Cümle

“Mimarsanız ya da mimarlıkla ilgileniyorsanız bu kitabı okuyun.” şeklinde düzeltilebilir.

Cevap D

Örnek 15:

Güvenlik ve askeri makamlarca görevlendirilen personel, başarılı oldu.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Özne ile yüklem arasında kişi yönünden uyumsuzluk bulunmasından
  - B) Yüklem “olmak” yardımcı fiili ile kurulmuş bir bileşik fiil olmasından
  - C) Tamlamadaki iki tamlayandan birinin tamlananla olan uyumsuzluğundan
  - D) Bağlacın yanlış yerde kullanılmasından
  - E) Gerekli noktalama işaretlerinin kullanamamasından
- (1998-ÖYS)

Çözüm:

Verilen cümlede tamlama uyuşmazlığından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. Cümle “Güvenlik makamları ve askeri makamlarca görevlendirilen personel, başarılı oldu.” şeklinde düzeltilebilir.

Cevap C

Örnek 16:

Sözünü ettiğiniz binayı ne gördüm ne de yerini bilirim.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Nesne eksikliğinden
  - B) Gereksiz yere bağlaç kullanılmasından
  - C) Tamlayan eksikliğinden
  - D) Yüklem olumlu olmasından
  - E) Tümleç eksikliğinden
- (2005 – ÖSS)

Çözüm:

Verilen cümlede, tamlayan eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. Cümle

“Sözünü ettiğiniz binayı ne gördüm ne de binanın yerini bilirim.” şeklinde düzeltilebilir.

Cevap C

ÖRNEK CÜMLELER

1. Bu olaya sadece sen ve ben güldüm.
2. Avcı geyiğe kurşun attı ama vuramadı.
3. Hem eski hem batı kültüründen faydalanmalı derdi.
4. Ya ben ya o buradan gitmeli.
5. Okulumuz, öğrencilerimizin hepsine teşekkür ederiz.
6. Böylece bu yiyecekleri genç ve hasta olmayanlar yemeli.
7. Eline aldığı testlere önce bir göz gezdirir, sonra cevaplar.

8. Gencin kolu kırılmış memleketine gönderilmişti.
9. Onun için açılan banka ve hesap numaralarını duyurduk.
10. Yazar, 30 Ağustos 1975 yılında şair arkadaşlarına yazdığı bir mektupta sanatla ilgili düşüncelerini açıklamıştır.
11. Ben hiçbir zaman kendim adıma konuşmadım ki.
12. Olup bitenleri böyle değerlendirmek ve bu gözle bakmak gerekir.
13. Eski günlerini hatırlatan resmini saklayacağını söylüyor ve bakıyordu.
14. Okulun inşaatı tamamlandı bir ay sonra büyük bir törenle eğitime başlayacak.